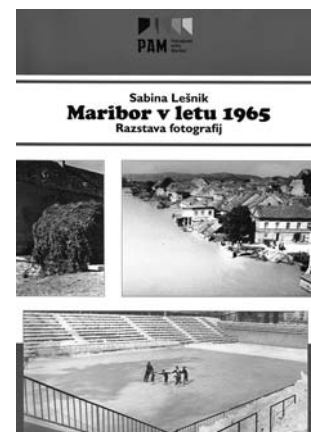

Maribor v letu 1965: razstava fotografij

Razstava in razstavni katalog. Maribor: Pokrajinski arhiv, 2015, 40 strani

Podoba mesta Maribor pred petimi desetletji na dokumentaren način prikazuje črno-bele fotografije, ki so od 15. septembra 2015 na ogled v razstavišču Per Gradus v Pokrajinskem arhivu Maribor in na svetovnem spletu. Razstavo sem pripravila Sabina Lešnik. Spletno postavitev razstave in oblikovanje kataloga je pripravila višja arhivistka Nina Gostenčnik. Fotografije na razstavi so iz fondov in zbirk Pokrajinskega arhiva Maribor. Nekaj fotografij je iz arhiva Dravskih elektrarn Maribor. Pri pripravi klasične razstave v razstavišču običajno naredimo izbor arhivskega gradiva. Veliko zanimivega gradiva tako ne predstavimo javnosti. V Pokrajinskem arhivu Maribor smo se zato tokrat prvič odločili, da poleg klasične razstave pripravimo še spletno razstavo, na kateri lahko količinsko predstavimo več arhivskega gradiva. Razstava Maribor v letu 1965 je razdeljena na dva sklopa. Prvi sklop razstave je spletna predstavitev več kot 150 digitaliziranih in kronološko urejenih fotografij Maribora, ki so na ogled na spletni strani Pokrajinskega arhiva Maribor. Bližnjica do razstave je na povezavi <http://www.pokarh-mb.si/si/s/176/maribor-v-letu-1965.html>. Fotografije, ki so natančno datirane in zaradi spletne predstavitve opisane le s kratkim naslovom, nas popeljejo na sprehod skozi mesto od januarja do decembra 1965. Drugi sklop razstave je klasična razstava na panojih v razstavišču Per Gradus v Pokrajinskem arhivu Maribor, ki se vije po stopnišču Pokrajinskega arhiva Maribor. Predstavljen je izbor fotografij mesta z opisom dogajanja v mestu. Fotografije dajejo obiskovalcu razstave vtis, da so leta 1965 v Mariboru veliko gradili, rušili in spreminjali. Na začetku razstave vidimo fotografije zunanosti leta 1964 zgrajenega Doma družbenopolitičnih organizacij okraja Maribor na Prešernovi ulici 17. Predstavljene so še fotografije notranosti doma. Decembra 1964 je tu potekal delovni plenom Festivala Kurirček. Ker je prvotna notranja oprema doma še danes delno ohranjena, predstavljamo na razstavi tudi fotografije notranosti stavbe iz leta 2015. Danes v stavbi domuje Institut informacijskih znanosti Maribor. Leta 1965 so v Mariboru začeli z gradnjo jezusa v Melju ter z gradnjo dovodnega kanala hidroelektrarne v Zlatoličju. Gradnja jezusa je bilo zahtevno in naporno delo, kar potrjujejo tudi fotografije iz leta 1965. Avtomobili in tovornjaki leta 1965 v Mariboru niso bili redkost, zanje so gradili tudi bencinske črpalke. Toda gradnjo majhne Petrollove bencinske črpalke v križišču Gosposvetske ceste in Urbanske ceste so ustavili bližnji stanovalci. Na razstavi je predstavljen lep situacijski načrt nikoli zgrajene bencinske črpalke in fotografije prostora pred in med gradnjo. Po dokončanju hidroelektrarne Zlatoličje se je v Mariboru dvignila gladina Drave, zato so leta 1965 utrjevali oba bregova Drave. Potekala so tudi zaključna dela na magistrali in dovoznih cestah ob leta 1963 zgrajenem Titovem mostu. Dokumentirana je tudi nerodnost, ko je zaradi navožene zemlje prišlo do zloma betonske plošče zbiralnega bazena glavnega odvodnega kanala na desnem bregu Drave. Leta 1965 so Maribor kar dvakrat prizadele hude poplave, ki so bile posledice močnega deževja. Najbolj so bili prizadeti prebivalci na Lentu, poplavilo je tudi tovarne v Melju. Pokrajinski arhiv Maribor hrani veliko fotografij, ki prikazujejo obsežnost poplav na Lentu. Fotografije poplavljenega industrijskega bazena v Melju so iz arhiva Dravskih elektrarn Maribor. Investitorja Elektro Maribor in Dravske elektrarne Maribor sta se julija 1965 odločila, da gradnjo skupne poslovne zgradbe na Vetrinjski ulici 2 prekineta, čeprav sta imela dovolj sredstev za dokončanje gradnje. Fotografije prikazujejo stavbišče, nedograjeno zgradbo in pogled z Glavnega trga. Maja 1965 so v Mariboru porušili staro pritlično stanovanjsko hišo na Ruški cesti 2,

ki je deloma stala na pločniku. Čeprav so od lastnikov zahtevali, da rušitev opravijo na sodoben način, na fotografijah lahko vidimo, da pri rušenju ostrejša hiše pred hišo stoji le voz s konjsko vprego. Tudi v mariborski bolnišnici so gradili in spreminjali. Julija 1965 so zgradili novo sodobno stavbo oddelka za patološko morfologijo in uredili nov vhod v bolnišnico ob Ljubljanski ulici. Vhod krasijo betonske vaze s cvetjem, ki so stale tudi na drugih prostorih v mestu in jih vidimo na številnih fotografijah mesta. Leta 1965 so v Mariboru (tako kot tudi drugod po Sloveniji) začeli z gradnjo montažnih stanovanjskih blokov po sistemu Jugomont. Prve bloke so zgradili ob Ljubljanski ulici. Fotografije prikazujejo gradbišče pred začetkom gradnje, gradnjo in dokončane bloke v Goriški ulici. Januarja 1965 se je v novo zgradbo na Grajski ulici 7 preselil Zavod za urbanizem Maribor. Gradbeni arhiv in gradbeno fototeko je na zavodu urejal geodet in amaterski fotograf Anton Vončina. Večina fotografij na razstavi je iz fonda Zavod za urbanizem Maribor, ki ga hrani Pokrajinski arhiv Maribor. V lepo urejeni in obsežni fototeki so tudi fotografije nove zgradbe in fotografije, ki prikazujejo delo zavoda. Aprila 1965 je v Mariboru potekal Prvi sejem notranje transportne opreme, kjer so se predstavila podjetja iz Jugoslavije. Fotografije prikazujejo odprtje sejma, razstavišče (transporterji, transportna vozila, drobni izdelki za transport – npr. žičnate košarice za steklenice), transport v proizvodnji in tekmovanje voznikov viličarjev. Jeseni leta 1965 je na sejmišču ob Dravi potekala prireditev z naslovom Vesela jesen. Zvrstile so se različne zabavne in glasbene prireditve. Pripravili so tudi turistično razstavo in kmetijsko razstavo. Fotografija prikazuje lesene vinske sodčke na Trgu svobode, ki vabijo obiskovalce na prireditev. Da je razstavišče dopoldne res samevalo, vidimo na fotografijah na razstavi. Razstavo Maribor v letu 1965 obišejo tudi obiskovalci, ki se spominjajo velikih poplav na Lentu leta 1965. Eden od obiskovalcev je Pokrajinskemu arhivu Maribor podaril deset digitaliziranih fotografij, ki prikazujejo obsežnost poplav v Melju.

Sabina Lešnik